

KRESŤAN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLICKÉ NOVINY
 VYCHÁDZAJÚ KAZDÚ SOBOTU NA ŠESTNASŤ STRANÁCH.

<p>Predplatná cena : Na celý rok --- 4 koruny — hal. Na pol roka --- 2 " — " Na štvrt roka --- 1 " 20 " <i>Jednotlivé číslo 8 hal.</i></p>	<p>Zodpovedny redaktor : Dr. ALEXANDER ERNSZT, páp. komorník. Majitel' a vydavatel' : JAN MOLNÁR.</p>	<p>Redakcia a vydavatel'stvo : Budapešť, IV. ker., Ferencz-József-rakpart 27. szám. sem sa majú posielat' predplatky, jako dopisy do novin ohlášky a náhodné reklamácie. Cena jedneho 5 stlpcového nonpareill riadku 80 hl. Rukopisy sa naspak nedávajú</p>
---	---	--

Prečo bolo treba vystúpiť proti Szkycsákovi?

Papier je trezlivý. Túto trezlivosť nikto zas tak nezneužíval, ako luteránsky «Týždenník» v jeho poslednom článku. Za starých čias vraj stávali na pranier, na verejný vídok zločincov, hriešnikov a poblúdivé ženy. Takto na vídok a

na pranier vystavená je konečne — aspoň z čiastky — maďarská strana ľudová. Takto si nótí luteránsky «Týždenník», aby svetu ukázal, že je Jano vojak. Pozrime, čo je on za vojaka a uvidíme hneď, kto je na pranier a na verejný vídok vystavený.

Prečo bolo treba vystúpiť proti Szkycsákovi? Bolo to ireba po 1. preto, bo on tak na sneme

Čínski hasičia.

ako v jeho novinách a pri každej schôdzke verejnej jednotajne zabrdal do kresťanskej ľudovej strany, aj zavádzal a balamútil ľud kresťanský. Treba bolo teda už raz ukázať svetu, kto je opravdu ten Szkycsák a ako vyzerá jeho posavadne účinkovanie na politickom dejišti. Pohliadnime na jeho účinkovanie a vtedy budeme vedieť, kto je Szkycsák. Politické účinkovanie jeho záležalo doposiaľ v tom, že oklamal každého, čo s ním do politického potyku prišiel. Oklamal ponajprv kresťanskú ľudovú stranu. Už jeho prvý mandát bolo klamstvo. Mal tú smelosť a vydal kresťanskej ľudovej strane zo seba pismo, v ktorom od slova do slova stojí, «že on na základe programu ľudovej strany» vystúpil. Nebolo toto klamstvo? To pismo ničoho neobsahovalo, čo by statočný, poriadny človek nebol mohol s dobrým svedomím podpísať. Szkycsáka tiež nikto ani nenahováral, ani nevolal, aby vstúpil do kresťanskej ľud. strany, lež sám sa ponúkal, prosil o prijatie, lebo sa bál, že ľudoví voličia jeho okresu zadajú proti nemu petíciu. Sotva ho však ľudová strana, na jeho prosbu a žiadosť prijala, začal svoje staré kúsky vyvádzať. Nezadržal podmienky jeho prijatia do strany. Účasť bral verejne v shromaždení, ktoré vydržovali nepriatelia ľudákov. Jedným slovom, všetko činil Szkycsák, len to nie, čo stálo v tom písme, ktoré on pri jeho prijatí *dobrovoľne*, nikým *nenútený*, podpísal. On svedolne zaviedol ľudáckych voličov svojho okresu a oklamal kresťanskú ľudovú stranu. V záujme kresťanského ľudu slovenského treba bolo toto verejne, na sneme, pred celou krajinou dokázať a preto sa muselo proti Szkycsákovi vystúpiť. Tým viacej to bolo treba, lebo sa Szkycsák krom tohoto ešte aj iného politického klamstva dopustil.

Sotva že ľudová strana prijala do kruhu Szkycsáka, o dva-tri týždne písal zas list hlavnému zupanovi stolice oravskej. Ku tomuto ho zaiste tiež nikto nenútil. Posľuboval tu horydoly, aký on už bude dobrý chlapec; ako bude podporovať vo všetkom fõispána, viceispána, všetkých úradníkov a celú stolicu. Stojí v tomto písme na fõispána aj to, že noviny «Týždenník» rozširovať nebude. Všetko toto, snáď aj svoje dušné spasenie zaslúbil Szkycsák liberálom, len aby proti jeho mandátu petíciu nezadali. Keď to však dosiahol, rok na to pri pojednávaní kra-

jinského rozpočtu na rok 1906. nikto ešte tak nezvliekol do čierneho blata fõispána, viceispána a celú stolicu oravskú, ako na sneme Szkycsák. Oklamal teda a to pred celou krajinou celú stolicu oravskú. Toto nech si dobre zapamätajú ct. voličia okresu bobrovského.

Politické klamstvo je — zdá sa — hlavným elementom Szkycsáka, preto sa nikto nesmie nad tým čudovať, že on aj svojho priateľa a súdruha Milana Hodžu oklamal. Dal mu istú summu na kauciu ku «Týždenníku». Z druhej strany, ako ho krpce začaly omínať vo svojom reverzále, nie nútený, lež celkom dobrovoľne slúbil, že túto čiastku kaucie «Týždenníku» vypovie a zaviazal sa tak ľudovej strane, ako fõispánovi, že «Týždenník» v oravskej stolici rozširovať nebude. Toto klamstvo na svojom súdruhovi a chlebovom priateľovi zpáchané najzrejmejšie označuje politický ráz Szkycsáka. Kto bol vstave z osobných záujmov dopustiť sa toľkého politického klamstva, ten neprekvapil nikoho s jeho ďalším účinkovaním politickým.

Szkycsák keď politickým chovaním svojim oklamal ľudovú stranu, fõispána, viceispána a celú stolicu oravskú, keď oklamal i svojho chlebového súdruha Hodžu, vhodil sa konečne do náručia Kristóffyho. Spojenie jeho s Kristóffyom dokazuje ten list, ktorý on ako takrečený minister v záujme Szkycsáka písal oravskému fõispánovi, Tu ale treba čistú pravdu povedať, že Szkycsák, ktorý v politickom ohľade hotový bol oklamať a skutočne v politickom zmysle aj oklamal celý svet: Kristóffyemu ostal po dnes verný. Jedine Kristóff ho neoklamal v politickom ohľade Szkycsák, verne a vytrvale zastáva on socialdemokratické zásady Kristóffyho vo svojich novinách, v «Týždenníku» a vo verejných schôdzkach a shromaždeniach a týmto zas nesvedomite klame, ku politickým bludom zvädza krátkozraké obecnstvo katolíckeho Horniakov.

Proti Szkycsákovi treba bolo po 2. vystúpiť cieľom konečného a čistej pravde zodpovedného vysvetlenia toho politického pomeru, ktorý niekedy panoval medzi volebným okresom ružomerským a medzi ľudovou stranou. Potrebné je toto vysvetlenie preto, bo sa Szkycsák a jeho súdruhovia jednotajne na to odvolávajú a zlomyseľným prekrucovaním pravdy ľud zvädzajú a klamú. Pravda je to, že ľudia, čo sa za popredných to-

hoto okresu vydávajú, obrátili sa svojim časom na ľudovú stranu s tou žiadosťou, aby tam ľudová strana sriadená bola, ako v iných okresoch. Ľudová strana dôverovala v politickú zraťosť a statočnosť tých ľudí, čo sa tam za popredných vydávali tým viacej, že na čele jejich stál kňaz Ondrej Hlinka. Ako v iných okresoch tak teda celkom zákonnou cestou sriadená bola ľudová strana aj v ružomberskom okrese. Vydržiavalo sa shromaždenie, odpovedalo sa na listy, ktoré ku stredišfu strany dochodily, konečne postavený bol ako kandidát kresťanskej ľudovej strany najprv Andrej Hlinka a potom Palugyay. Tu ale zaraz vykuklo diabľovo kopyto z vreca. Tí, čo sa predtým za horlivých ľudákov vydávali, opluštily sa ako ohniví národnári, jejich vodca Hlinka bol po tichy národniarom, aby dostal faru ružomberskú pripojil sa k liberálom a bol všemožným na svete, len žiadnym ľudákom nie. Ľudová strana zastavila následkom toho každé potýkanie s tymito ľuďmi. Tymy listami teda, na ktoré odvoláva sa s tak veľkým hlukom Szkycsák, chce on len zavádzať, búriť a klamať slovenský ľud. O jedno politické šudierstvo viac, alebo menej, to Szkycsákovi nespôsobí bolenia hlavy. Ostatne Szkycsákovi v politickom ohľade na vlas je rovný aj Hlinka. Aj ten, ako Szkycsák, zaviedol a oklamal ľudovú stranu, oklamal liberálov, falošnými heslami vedie ľud do politických a snáď aj do bludov viery. Tieto klamstvá bolo treba vysvetliť a preto sa proti Szkycsákovi muselo už raz verejne vystúpiť.

Konečne po 3. aj z tej príčiny bolo treba proti Szkycsákovi vystúpiť, aby mu verejne vyčítaná bola lekcja dotyčno programu ľudovej strany. Tohoto programu 13. punkt zneje nasledovne:

«Strana naša s úplnou zdvorilosťou chovať sa chce proti národnostam a žladosti ich, nakoľko sa tieto s jednotou a národným rázom uhorského štátu srovnávajú, uznáva a s nimi spravodlive a slušne chce zachádzať».

Slová tieto sú zreteľné. Čo ale povedá Szkycsák? On to tvrdí jednostajne, že ľudová strana má dva programy. Kde že je ten druhý program? Prečo ho neukáže? Prečo s ním nevystúpi? Bo ho nikde niet. On chce iba zavádzať a klamať.

Oklamal on v politickom ohľade národnárov, ľudovú stranu, liberálov i samého Hodžu, len Kristóffymu ostal verným, najviacej však ale oklamal seba, bo po toľkých klamstvách za jeho politickú hodnovernosť nedá nikto viacej ani dreveného groša.

Zadovažujte predplatiteľov pre «Kreštan-a»!

Szkycsákova politika.

Politiku národnostného vyslanca Franca Szkycsáka v zasadení krajinského snemu dňa 18. februára nepodvratnými dôkazmi označil vyslanec kresťanskej ľudovej strany Karol Hencz nasledujúcou ročou:

Pri pojednávaní krajinského rozpočtu na rok 1906. Jozef Horváth, vyslanec volebného okresu Marosujvár, napadol Franca Szkycsáka, že on skutočne v spojení bol s Kristóffym, že ku založeniu jedných novín od Kristóffyho peniaze dostal a že v záležitosti Szkycsákovej Kristóffy list písal főišpánovi a prosil ho o to, aby pri rychtárskych voľbách podporoval kandidátov Szkycsákových. Krajinský vyslanec Franc Szkycsák všetko toto s úplným dôrazom tajil a len tolko dopúšťal, že keby ostatne bolo sa stalo spomenuté dopisovanie, toto považovať má sa len ako privátne a vzťahovať sa mohlo len na to, aby pri kandidáciach jeho ľudia vynechaní neboli z kandidácie.

Krajinský vyslanec Franc Szkycsák žiadal vtedy ešte aj to, že by on vôbec vidieť chcel ten list a rád by sa presvedčil o jeho jestvovaní. Prosím preto o dovelenie ct. snemovňu, aby som potažne spoľahlivosti na slovo vyslanca Franca Szkycsáka urobil niektoré poznámky.

Franc Szkycsák. národnostný kandidát.

Keď Franc Szkycsák roku 1905. pri voľbách v januári ako ablegátsky kandidát vystúpil — ako som sa sám o tom presvedčil — vyvíňoval vlastne národnostný program a v okrese svojom sprevádzal bezuzdné agitácie národnostné.

Utieka sa k ľudovej strane.

Proti bývalému vyslancovi ľudovej strany vystúpil Franc Szkycsák, ponevác však, ako sa zdá, bál sa, že prepadne, za dobré uznával už vtedy uverejniť jedno osvedčenie, ktoré rozposlal na všetky vrchnosti a ktoré zneje nasledovne (číta):

«Oproti nepravdivým chýrom novín a z tej príčiny, aby som zlomyselným pomlúvaniam politických protivníkov mojich raz na vždy koniec urobil, vyslovujem s týmto na moju mužskú česť, že stojac na

základe výlučne ľudovej strany ako vyznavač a verný jednotlivce maďarsko-národnej štátnej myšlienky, pustil som sa do boja ústavného. V Námestove, dňa 19. januára r. 1905. Franc Szkycsák».

Vystavil reverzál ľud. strane.

Pošťastilo sa Francovi Szkycsákovi výš udaným obežníkom ku pádu priviesť kandidáta ľudovej strany. Poneváž však prepadnutý kandidát tento petíciou strojil sa napadnúť mandát Szkycsákov, ku čomu mal aj mnoho závažných príčin, Franc Szkycsák ponáhlal sa ten svoj úmysel na vedomie dať ľudovej strane, že si žiada do ľudovej strany vstúpiť. Poslal teda telegram ľudovej strane, táto držala nad tým poradu, nebola však náklonná bez reverzálu prijať vyslanca Franca Szkycsáka. Ľudová strana vtedy to uzavrela, že od Franca Szkycsáka bude žiadať reverzál a jestli že on podpíše tento reverzál, vtedy ho prijme do svojho zväzku. Reverzál ten, ktorý Franc Szkycsák dňa 6. februára po predbežnom pojednávaní skutočne aj podpísal zneje nasledovne (Čujme! Čujme! Číta):

«Osvietenému pánu grófovi Aladárovi Zichy, krajinskému vyslancovi, predsedovi ľudovej strany. Budapešť. Odpovedajúc na list vašej osvietenosti od 6-ho b. m. osvedčujem sa:

Že som vystúpil s programom ľudovej strany, v národnostnej otázke nezaujímam iné stanovisko, ako čo je obsažené v pôvodnom programme ľud. strany a na tomto stanovisku pripojujem sa ku snemovej ľudovej strane, ďalej zodpovedá skutočnosti, že som z čiastky prispel ku kaucii «Slovenského «Týždennika», do redigovania však alebo do duševnej správy spomenutých novín som nevlýval, včul už zavazujem sa na budúcnosť, že spojenie s ním zastavím a zloženú summu zpiatky žiadať budem. Kortešackej tlačieniny proti Zoltánovi Zmeskalovi uverejnenej nie ja som pôvodcom a ani neschvalujem urážlivý obsah jej. V Budapešti, dňa 16. februára roku 1905. Osvietenosti vašej účtively verný Franc Szkycsák».

Rozumie sa, na základe tohoto reverzálu nebola zadaná petícia z ľudovej strany.

Reverzál vystavený főišpánovi.

Nasledovala ale potom druhá a pre Szkycsáka aj vskutku nešťastná okolnosť. Főišpán a viceišpán stolice oravskej za dobré uznávali totiž a mali k tomu zaiste aj príčinu, aby predsa zadali petíciu proti Szkycsákovi. Petícia táto bola zostavená a skutočne aj zadaná. Franc Szkycsák sa teraz nemal čo báť ľudovej strany, bo bol jej prijatým členom, lež mal strach pred főišpánom, viceišpánom a pred stoličnými úradníkmi.

A vtedy čo sa stalo? Dňa 16. februára vstúpil do ľudovej strany a sotva niekoľko dní na to písal list főišpánovi stolice oravskej, v ktorom főišpána a viceišpána o všemožnom zabezpečuje. Netreba tento list vysvetlovať, prečítam ho jednoducho, zneje on nasledovne (číta)

«Osvietený Pane!

Poneváž slyším, že dotyčno politického presvedčenia a zmýšľania môjho, tak osvietenosť vaša, ako i jeho veľkomožnosť pán viceišpán v omyle sa nachodí, ku rozptíleniu tohoto omylu a úplnému uspokojeniu vašnosti s týmto slávnostne ta sa osvedčujem, že som ja národnej maďarskej štátnej myšlienke nezvratne verným a záujmy jej v každom smere podporovať budem.

Ďalej, že poburujúce články týždenne pod menom «Slovenský Týždenník» vychodiacich novín vôbec, zvlášte ale tie, čo sa na stolice vzťahujú zatracujem a s «Týždennikom» týmto každé spojenie pretrhujem a na tom budem účinkovať, aby v našej stolici viacej rozširovaný nebol.

Cieľom uspokojenia pobúrenej svornosti v kruhoch obecnstva obresu bobrovského a posilnenia mravnosti a nábožnosti, tak ku svetským ako cirkevným vrchnostiam chovať sa budem s podlžnou účtivosťou.

Záujmy stoličné v porozumení tak s vašou osvietenosťou, ako aj s veľkomožným pánom viceišpánom vždy dľa najlepšej možnosti mojej budem napomáhať a preto tak vašu osvietenosť, ako aj veľkomožného pána viceišpána vždy v každom ohľade verne a úprimne budem podporovať a hehom pol roka úplne pretrhnem každé spojenie s jejich napriateľmi, taktiež s nikým a v žiadnej akcii proti osvietenosti vašej a veľkomožnému pánu viceišpánovi namierenej účasti brať nebudem.

Ku všetkému tomuto zavazujem sa mužským slovom mojej statočnosti a nakoľko bych sa proti tomuto prehrešil, splnomocňujem, aby prítomný list môj uverejnený bol. V Námestove, dňa 10. marca r. 1905. Franc Szkycsák. — Osvietenému pánu Jozefovi Csillaghymu, főišpánovi stolice oravskej».

Oklamal főišpána oravského.

Povýš uvedený list vystavil Franc Szkycsák o pol mesiaca alebo o tri týždne pozdejšie, ako do ľudovej strany bol vstúpil.

Čo sa však stalo po tomto liste? Szkycsák skutočne dosiahol svoj cieľ (Čujme! Čujme!) nakoľko tak főišpán, ako viceišpán odvolali zadanú petíciu — nakoľko mi to však sám főišpán vysvetlil — nie z predmetných príčin, lež preto, bo sa Szkycsák ta vyslovil, že jestli bude vidieť, že proti nemu pozdvihnuté obžaloby dokázané budú, vtedy pred súdovým výrokom na každý pád zriekne sa mandátu. V tomto páde ale pravdepodobne veľké útraty súdového pokračovania boli by museli znášať žalobníci a Szkycsák zase by bol vystúpil pri vypísanej novej volbe. Franc Szkycsák v liste svojim főišpánovi všetko zaslúbil, čo človek v politickom ohľade na slovo statočnosti zaslúbiť môže. Ako všetko toto zadržal vyslanec Franc Szkycsák, to dokazuje jeho reč, ktorú povedal na sneme r. 1906. pri pojednávaní rozpočtu. V tejto reči ako divý napadol főišpána, ako

aj viceispána, najneslušnejšími a najzlostnejšími pomluvami oboril sa na úradníctvo stoličné a najhroznejším spôsobom opisoval tamojšie pomery verejné. A všetko toto urobil rok na to, ako výš udaný list napísal, v ktorom on na slovo jeho mužskej statočnosti slávnostne prisľúbil, že fõispána ako aj viceispána vo všetkom napomáhať bude.

Vytvorený z ľudovej strany.

Neidem dlhšie rozpovedať, akým spôsobom bol Franc Szkycsák z ľudovej strany vytvorený. (Čujme! Čujme!) Ponevác ľudová strana nepodvratné dôkazy mala o národnostných agitáciach Franca Szkycsáka, ponevác sa opätne o tom presvedčila, že Szkycsák vzdor danému slovu v jeho reverzáli, spojenie s «Týždenníkom» nielen že nepretrhol, lež ho ešte upevnil a spoluúčinkuje na jeho rozširzvaní, ďalej, ponevác videla, že on s národniami verejne účasť bral na shromaždení, že behá za Kristóffym, že takrečeno špehúnske služby vykonával v ľudovej strane: to žiadala od neho ľudová strana, aby podpísal nový reverzál a ponevác to Franc Szkycsák urobíť nechcel, vytvorený bol zo strany behom 24 hodín.

Szkycsákovo dobrodružstvo s Kristóffym.

Szkycsák na to nasledoval hneď jeho prirodzenú náklonnosť a utekal ku Kristóffymu, aby uzavrel s ním čo možno to najužšie dobrodružstvo. Zreteďelne označuje toto spojenie, čo mi ohľadom toho sám fõispán napísal. Nezákonná vláda mala ten plán, že snem rozpustí a zariadi nové veľby. Szkycsák na to ako vyslanec bobrovského okresu, chcjúc pressiu robíť na okresných notároch a iných obecných a stoličných zamestnancov, celkom verejne tie chýry rozširoval, že je on Kristóffyh kandidátom a že aj fõispánovi bude naložené, aby ho podporoval. Volby krajinských vyslancov predbehly však rychtárske volby. A že fõispán dotyčno týchto skutočne dostal naloženie, to dokazuje Kristóffyh list, ktorý on v záležitosti rychtárskych volieb fõispánovi poslal a ktorý nasledove zneje (číta):

«Uh. kráľ. minister vnútorných záležitostí. Ctený priateľu! Franc Szkycsák, krajinský vyslanec s tou prosbou obrátil sa ku mne, abych na tom bol, že by mu v Orave pri voľbách rychtárskych fažkosti robené neboly. Prosím fa, keby si túto žiadosť Szkycsáka dla možnosti uvážil. S úprimnou úctou tvoj verný priateľ Kristóffy»

Nepripojujem ku tomuto ďalšieho vysvetlenia, lebo ved následky to dokázaly, že Franc Szkycsák a jeho druhovia ruka v ruke s Jozefom Kristóffym tie najzúrievšie agitácie národnostné sprevádzali na horných stranách.

Z toho, čo som predniesol, presvedčil sa mohla ct. snemovňa, že Franc Szkycsák dávno prehral každú oprávnenosť k tomu, aby bárs akú jeho výpoveď potvrdzoval mužským slovom jeho statočnosti.

Vytvoreni socialdemokrati.

Medzi nitra-bojnanskými murármí sú mnohí, ktorí stále pracujú pri stavaní v Budapešti a skrze týchto dovlečené boly do Bojni aj smutné pochopy o socialdemokracii. A ponevác proti rozširovaniu tej pohanskej socialdemokracie nič sa v Bojni neurobilo — dosť smutne — a nevie tomu divu, že na Nitra-Bojni a jeho okolí murárski tovaryšia na socialdemokratickom stanovisku sa spolčovali a sriadili. Velkú spolkovú daň riadne a usilovne zasielajú do stredišťa, ktorého vodcovia sú: Izrael Jakab a jeho súdruhovia. A tito vodcovia židovskí do bludu zavedenému ľudu sľubovali všeliaké možné a nemožné veci, vždy ich búrili, aby oproti svojim murárskym majstrom s novými a novými požiadavkami vystupovali. Polutovania hodní Bojnania skrze židovských vodcov Jakabov tak boli obláznení, že sa domnievali, že od svojich murárskych majstrov také platy môžu vynútiť, jaké sa im budú páčiť, dostatočné je veľkú taxu zasielať Jakabom do Budapešti a že vraj oni ostatné už potom vykonajú. Preto aj tak vysoké platy žiadajú od svojich majstrov, že májstri vo Veľkých Topolčanoch, v Trenčíne a v Bánovciach sa tiež na tom ustálili, že nešeredné požiadavky socialdemokratických tovaryšov jednohlasne odmrštili, že pri stavaniach viacej takých robotníkov a tovaryšov, ktorí sú údami spolku socialdemokratického, neprijmu a že na budúce len údov kresťansko socialistických spolkov budú zamestnávať. Socialdemokratickí tovaryšia o tomto už uzavretom ustálení upovedomení nevedia to niako pochopiť, jako je to možno, že murárski májstri opovážia sa protivíť jejich žiadosťam, ktoré oni veľkomožným pánom peštianskym (rozumej Jakubovi Izrael, Jakubovi Weltner a ostatným židovským vodcom) predostreli a ktoré tí židovskí vodcovia za dobré uznali? Hľa, tu je najlepšia príležitosť, aby od židovských Jakubov zavedení, ale už vytriezvení murárski tovaryšia čím skorej chrbát ukázali Jakubom, ak len tak pochodíť nechcejú, ako pochodili lanského roku peštianski murárski tovaryšia, o ktorých vieme, že tiež hromadne vstúpili do spolku socialdemokratického, následkom toho ustavične len povýšenie platov svojich žiadali, čo im murárski májstri z počiatku z čiastky aj pozvolili a platy svojim tovaryšom zvýšili. Jako ale struna, keď ju cigán potiahne, pukne a cigán potom nemá na čom hrať: práve tak pukla aj struna trpezlivosti murárskych majstrov, ktorí v Pešti sa na tom ustálili, že ponevác skrze socialdemokratov obláznení tovaryšia ustavične len povýšenie platov žiadajú a za každú maličkosť štrajkujú, vypovedali: že všetci peštianski murárski májstri pod prísnu peňaži-

tou pokutou musia všetky murárske roboty *hneď* zastaviť a svojich robotníkov na flaku prepustiť. Aj sa tak stalo. Tisíce a tisíce murárskych tovaryšov a robotníkov zostalo bez práce a chleba a to ešte na počiatku jasene. Následkom tohoto uzavretia murárski tovaryšia a robotníci cez celú zimu v tej najväčšej biede sa nachádzali, za čo jedine vodcom socialdemokratickým podakovať sa môžu.

Keď už murárski majstri bojkot proti socialdemokratom vypovedali, potom mnohí do bludu zavedení murárski tovaryšia si hlavu škrabali, už aj za menší plat robiť chceli, vtedy však bolo už pozde, lebo majstri ani do reči sa nechceli pustiť s tými, ktorí predtým dané slovo nezadržali. Tak sa hovorí, že múdri človek sa zo škody druhých učí. Odporúčame tejto múdrosti aj bojnanským murárom, aby strunu trpezlivosti svojich majstrov neprefahovali, lebo jestli ona pukne, môžu ísť potom robotu pýtať k Jakubovi Izrael a jeho súdruhom.

Kresťanský socialista.

Ku výstrahe pred buričmi.

Práve tieto dni dozvedel som sa, že v 4. čísle «Slovenského Týždenníka» akýsi «Malusconvertendus» v článku «Nielen dobrým, lež aj zlým, aby sa napravili» aj moju maličkosť spomína, aj so mnou sa zaobrá, bez toho, že by sa ma najprv bol spýtal, či ja s tým súhlasím, alebo to za dobré uznávam, čo on napísal? Bože chráň! Teda vefactený «Malusconvertendus» ako ste sa opovážil, alebo odkiaľ ste sebe smelosti vzal, že aj mňa miešate ta, kde nepatrím, kde som nikdy nebol a kde byť ani nechcem?! Veď vy dobre viete, že som ja na «Slovenský Týždenník» v mojom živote nikdy nepredplatil a s ním ani v žiadnom potyku nebol, čo zaiste aj slávna redakcia a administrácia «Týždenníka» dosvedčiť môže.

Nuž vlastne čo chcete do mňa? Chcete ma snáď chváliť, alebo za svojeho uznávať? Ó, ďakujem, ja nepotrebujem vašej chvály. Ja s vami pane a s «Týždenníkom» nemám nič, ani nič nechcem mať, dajte mi teda pokoj a moje meno nešpintajte a nespominajte. Ja nepatrím ku vám a tak si vyprosím, aby ste sa s mojou osobou i na budúce zaoberali; lebo kto s tým súhlasí, alebo to za dobré uznáva, čo ste vy v tom 4. čísle napísal, ten tiež musí byť taký, ako vy. Známa vec je, že striedlivý len v striedlivom, múdry len v múdrom, slovom, každý človek len v sebe rovnom má radosť, v takom totiž, ktorý taký je, ako on; tak zmysla, ako on; s tým sa zaobrá, čo on. Ja veru, ak aj každý poriadny človek, v «Týždenníku», ktorý som len raz v živote mojom tieto dni čítal, žiadnej radosti nenachádzam. Lutujem vás preto zo srdca a jestli ste kňaz, tým horšie to vyzerá s vami, lebo dľa ducha Krista kňaz alebo

ktorýkoľvek veriaci takéto hrozné veci písať nemôže. A mňa k tomu opovážite sa za svojho uznávať a vychvalovať, keď som ja nikdy váš nebol? A jakým právom? Kto ste vy? Prečo nepoddíšete svoje meno pod vaše čarbaniny? Či sa to svedčí o našom arcipastierovi takto písať: «Ty hrozný Alexandre, biskupe atď.!» Veď to i ten najostatnejší a surový kočiš tak nehovori! Nuž povedzte mi, či takéto vaše jednanie slúži k dobrému cirkvi a vlasti našej? Kde že zajdeme, ak to tak i naďalej pôjde?! To je tá vzdelanosť alebo zdvorilosť, ktorú vy, pane, a váš «Týždenník» ohlasujete? To len jeden «Malusconvertendus» tak písať môže, ktorý sa polepší nechce. A vy, čo tak neslušne píšete o mojom arcipastierovi, chceli by ste mňa ku vašej spoločnosti pripočítať? Nuž čo by to bol za syn, ktorý by svojmu otcovi, ktorého si v slovách, v každej reči a skutkoch uctíť a vážiť má, ešte aj vtedy, keby ho snáď i pokarhal, nešiel ku obrane, keď ho zo všetkých strán napádajú?

Jediným cieľom «Slovenského Týždenníka» je, aby ustavične hanil auktoritu a búril úbohý dobrý slovenský ľud proti cirkevnej vrchnosti. Vy s týmito socialdemokratickými novinami v tom nachádzate svoju najväčšiu radosť, aby ste ľud veriaci od viery, od nábožnosti a drahej vlasti odtrhli, aby ste kňazstvo zlahčeli a potupili, proti arcipastierovi štváli, aby ste bili pastiera, kým sa rozprchnu ovece po cestách bludu. Do takejto spoločnosti by som ja mal patriť a to k tomu ako katolícky kňaz?

Je to len vaša zlomyseľnosť, že aj mňa spomínate vo vašom článku. Z čoho že aj smiete zatvárať na to, že bych ja bol kedy s vami držal? Či ja len jeden-jedinký raz bol som na vašom shromaždení? Nuž dajte Viechovi pokoj, ja nemám s vami nič! Možno však, že k vašemu pohoršlivému pokračovaniu to vás osmelilo, že som za jeden rok držal «Katolícke Noviny», terajšie «Ľudové Noviny»? Ó, to je veľmi slabé popieradlo! «Katolíckym Novinám», poviem vám pravdu, jaknáhle som zbadal, kam vedie jejích cieľ a smer, vykonajúce svoju kňazskú povinnosť, som hneď krky vykrútil raz navždy.

Či sú «Týždenník» alebo «Ľudové Noviny» pre nás ľud dobré, vzdelanostné alebo poučné? Veď vidíme, ako vzdelávajú ten ľud na Lúčkach alebo v Ružomberku. Vidíme, že v najnovších časoch nič iného v nich nestojí, ako ustavičné hanenie, poburovanie a tupenie našich duchovných spolubratov. Priam tak to robia socialdemokratické noviny. Nuž to tiež k dobrému vedie? Nuž čo si pomyslí ten úbohý ľud o nás? To je teda tá láska, ktorú my ľudu ohlasovať máme? A ešte najdu sa kňazi, ktorí tieto noviny podporujú, jejích smer za dobrý uznávajú a ich rozširujú! Nuž či sa vám ešte oči neotvorily? Či vy máte svedomia, keď vidíte ak hrozné následky to má? Dajte si pokoj, radšej odvolajte všetko, čo zlého ste popísali a pôrobili a starajte sa o iné, nie však vždy všetko len «za tú našu slovenčinu». Veď ani ja som nie prepiaty šovinista, veľmi dobre je vám známo aj to, že materinskú reč si vážim, ale že bych

sa ja za vašeho uznávať, alebe kroz vás vychvalovať dal, to si raz navždy vyprosím.

Teraz snád budete si myslieť, že sa chcem môjmu osvietenému pánu arcipastierovi šmajchlovať. To už nie! Každý, kto ma pozná, i ten najväčší môj nepriateľ, do bre vie a uznať musí, že som doprosta človek. Ja len moju synovskú povinnosť činím, ktorú som podľzen môjmu arcipastierovi. Bo keď biskupa si ľud nectí a zneváži, ako že potom bude ten ľud nás si ctiť a vážiť? Nemohol som teda už ztrpeť, keď ste i mňa spomínal v tom článku, v ktorom ste oproti nášmu arcipastierovi neslušne písal. Vystúpil som teda z jednej strany abych sa zaujal za milovaného arcipastiera nášeho, čo aj hlavnou povinnosťou má byť každého šľachetne smýšľajúceho kňaza, aby auktorita cirkevnej vrchnosti zachránená bola. A z druhej stránky vystúpil som aj preto, aby celý svet vedel a videl, že som nie váš, že som nie opportunista, že s vami nedržím, že vašu chválu nepotrebujem; a ďalej, že by sa oči otvorili aj tých, ktorí dosavad o mne zle mysleli, alebo ma zlomyseľne odsúdili prv, než by sa boli o pravde presvedčili. Konečne jestli bych sa bol v niečom niekedy bona fide previnil, poviem srdečne mea culpa, moja vina.

Ešte jedno! Drahý «Malusconvertendus» prosím vás, keď ste už to moje meno v tom vašom článku spomínal, aspoň rozdiel učíte, lebo dvaja sme kňazi v spišskej dieocesi, ktorí sa «Viecha» voláme, aby svet vedel, ktorý je to ten opravdový Viecha, čo s vami drží, či dolno-kubínsky pán prépošt, alebo ja, popradský kaplán?

A tak skončil som na krátko, čo som na zreteli mal vám, ctený pane, povedať. Poznajúc vaše snahy a vidiac následky rozširovania vašich dvoch novín medzi ľuďmi, prajem vám z hĺbín srdca, aby sa vám oči čím skorej otvorili, aby ste poznali, že na nepravej ceste chodíte a nedobre jednáte, a konečne, aby ste sa napravili a polepšili, kým ešte nebude pozde.

Ján Viecha, popradský kaplán.

POLITICKÉ CHÝRY.

Amputovaný ablegát.

Znal som jedného apatekára, ktorý nijak nevedel pochopiť, že aký rozdiel je medzi *anatomiou* a *autonomiou*. A pretože v lekárskejších knihách čosi zavoňal o anatomii a v novinách zase čítal o autonomii, keď raz v jednej spoločnosti bola reč o vnútorných čiastkach človeka, on ako «učený» človek hneď sa ohlásil a povedal vážne, že vraj vec takto a takto sa má, lebo ved sa to on tak učil v «autonomii». Všetci pritomni po týchto slovách sa poobzerali jedon na drného, ba niektorí sa pod bajúzami aj chutne zasmiali. O chvíľku

bola reč o katolíckej *autonomii*, a náš milý apatekár sa zase zamiešal do reči a takto povie: «Dokiaľ katolíci nedostanú «anatomiu», dotiaľ nebude dobre». Pri týchto slovách celá spoločnosť začala sa smiať, takže niektorí od smiechu bruchá si lapali, ba jednotliví z nich aj krče dostali.

Takýto všeobecný smiech zapríčinila aj reč Fera Szkycsáka, ablegáta bobrovského okresu, keď dňa 19. februára odpovedal na reč Hencza, v ktorej hneď na počiatku takto sa bránil: «Hencz hovoril, že ja som ľudí búril, to nenie pravda, čo mi on **amputuje**...» Na toto slovo «amputuje» celá snemovňa — jako noviny písaly — sa tak nahlas rezosmiala, že v tom všeobecnom smiechu hlas Fera Szkycsáka sa celkom ztratil. Všetci ablegáti preto ho tak vysmiali, lebo toho domnena boli, že nevie rozdiel urobiť medzi dvoma známymi výrazmi a že on miesto «**imputoval**» povedal «**amputoval**». Že medzi týmito dvoma slovami je až veľmi veľký rozdiel, to vedia aj voličia bobrovského okresu.

Ja ale ani z ďaleka nechcem upodozrievať Fera Szkycsáka, ako by on nevedel — na spôsob už uvedeného apatekára — rozdiel urobiť medzi tým, že čo je to imputovanie a «amputovanie». Aj on, aj všetci jeho ctihodní voličia dobre vedia, že keď medzi nimi niekto ťažko ochorie, takého chorého človeka oddajú múdremu doktorovi, ktorý dakedy, keď potrebné je, na nemocnom aj ťažkú amputáciu prevedie. A pretože aj Fero Szkycsák v ťažkej duševnej chorobe sa nachodí, ako sme sa to z reči ablegáta doktora Hencza dozvedeli, potrebná bola aj u neho amputácia. Túto dost vľúdne previedol na ňom dr. Hencz rečou, v ktorej mu dokumentami dokázal, že za iného sa predstavoval voličom svojim, za iného našej kresťanskej ľudovej strane, za iného oravskému nadžupanovi a zase za iného sa predstavoval Kristóffymu, patrónovi to socialdemokratov. Bobrovskí voličia jeho môžu byť spokojní, že majú takého ablegáta, ktorému čosi **amputovali**. Je ale čas, aby nahliadli, že pre ľud nič dobrého nemôže vykonať taký ablegát, z ktorého sa na sneme len smejú. Dľa jedného nemeckého porekadla: «Smiešna vec zabíja!» Uvidíte krajanovia, že ten smiech, ku ktorému príčinu sám Fero Szkycsák v krajinskej snemovni zavdal, pri volbe «amputuje» mu mandát. *Jeden Horniak.*

«Týždenník» na pranieri.

Rozhadzuje sa luteránsky «Týždenník» hrubianskymi výrazmi v poslednom čísle. Má to byť odpoveď na reč krajinského vyslanca kresťanskej ľudovej strany Georga Szmrecsányiho? Hrubianstvo je ten najposlednejší argument. Ako v ničom, tak aj v tomto neideme za «Týždennikom». On, zdá sa, má veľké obľúbenie v hrubianstvach a celkom zabudol už na to, čoho sa mu v Liptovskom Svätom Mikuláši v boľastne veľkom počte ušlo. To bol ozajský pranier a vidok «Týždenníka» v tom Liptovskom Svätom Mikuláši. A toto je spolu aj našou odpoveďou na jeho hrubianstva.

Franc Jehlicska zriekol sa mandátu.

Dľa «Magyar Távirati Iroda» Franc Jehlicska, krajinský vyslanec okresu pezinského, voličom svojim dal na vedomie, že sa mandátu zrieka, bo zamýšľa odstúpiť z politického dejišťa. Zavedená a zaslepená čiastka voličov tohoto okresu otvorí snáď teraz oči a nahliadne, že to nebolo k dobrému ľudu, čo sa tam minulé časy ztvárало.

Fígle luteránskeho «Týždenníka».

Tá reč a interpellácia krajinského vyslanca Georga Szmrecsányiho voláko hlboko zasekla luteránskemu «Týždenníku». Svíja sa ako had, keď mu na chvost stupia. V prevelkých boľastach nevie si ináče pomôcť, ako že uverejňuje otvorený list a niekoľko dopisov z okresu považsko-bystrického na pána vyslanca Georga Szmrecsányiho. Má vraj takýchto dopisov do 22. Tieto čarbaniny sú všetky plné brízganín a majú len jú jednu chybu, že sú nie v okrese považsko-bystrickom, lež v redakcii «Týždenníka» písané. Medzi iným stojí tam: Štiavnik (okres považsko-bystrický). I ten najposlednejší Štiavničian vie, do akého okresu patrí. Že to v redakcii «Týždenníka» nevedia, s tým sa prezradili, že ten dopis nikdy nevidel Štiavnik. Voličia okresu považsko-bystrického nesadajte na lep hlúpym figlom luteránskeho «Týždenníka».

KRAJINSKÝ SNEM.

Snemovňa veľmožov držala dňa 9. februára zasadnutie, v ktorom pojednávajú a prijatý bol štátny rozpočet na rok 1907.

Veľavýznamné bolo toto zasadnutie aj z tej príčiny, že v ňom katolícky veľmoži, ako gróf *Ferdinand Zichy*, gróf *Jozef Majláth* a stolnobelohradský biskup *Ottokar Prohászka* vážne slovo svoje pozdvihli v katolíckych záležitostiach.

Gróf *Jozef Majláth* vo svojej reči odporúčal vláde zvlášte záujmy hospodárskych tried obyvateľstva.

Gróf *Ferdinand Zichy* poukazoval na potrebnosť bezodkladného usporiadania otázky kongruy duchovenstva a dotýčno katolíckych veriacich otázky poplatkov od párov, takrečeného párbéru.

Stolnobelohradský biskup *Ottokar Prohászka* ako vždy, tak aj pritomne žiadal odôvodnenou rečou: bezodkladné prevedenie autonómie katolíkov, kongruy katolíckeho duchovenstva, sriadenia plátov katolíckeho učiteľstva v tom zmysle, aby medzi učiteľmi štátnych a katolíckych škôl poľazne postavenia a platu rozdielu nebolo. Napokon, pretože v ľudových štátnych školách

všetky predmety, teda aj náboženstvo, vyučujú sa v štátnej reči, s úplným dôrazom žiadal, aby v takýchto školách náboženstvo vyučovalo sa v materinskej reči patričného obyvateľstva.

Gróf *Albert Apponyi*, minister výučby osvedčil sa vo svojej odpovedi, že si on sám dá na tom záležať, aby povýš spomenuté otázky v záujme katolíckeho obyvateľstva čím skorej rozriešené byly.

Konečne prijatý bol celý štátny rozpočet na rok 1907. a s tým zakončilo sa zasadnutie snemovne veľmožov.

14. februára.

Prvé zasadnutie po fašiankoch. Predsedal Julius Justh. Zo stránky vlády boli prítomní: Alexander Wekerle, Franc Fossuth, Gejza Josipovich.

Pred denným poriadkom rečnil *Franc Kossuth*, minister obchodu. V reči svojej poukázal na prítomné škandále, aké v novinách robia ľudia terajšej vláde a prítomným sriadeným pomerom krajinským neprajní. Cieľom pobúrenia obecnstva proti vláde odhalujú záležitosti, týkajúce sa paušalov, ktoré štátne železnice jednotlivým novinám dľa smlúv s predošlou vládou uzavrených dávajú za ohlasy, ako sa to aj inde stáva. Aby tomuto účinkovaniu svojmu dali náteru pravdyhodnosti, vyzdvihli z úradu krajinskej účtovnej stolice viacej dokumentov. Pôvodiny týchto nepravou cestou z povýš spomenutého úradu odcudzených dokumentov minister obchodu položil na stôl snemovne.

Nasledovalo potom pokračovanie pojednávania zákonnej predlohy zabezpečenia robotníctva počas choroby a nehody.

Gustáv Gratz odporúčal predlohu, pretože on týmto zákonom zabezpečené vidí robotníctvo pred úplným úpadkom. Zákon tento je ľudskejší a lepší, ako zabezpečenie robotníctva v Nemecku.

Alexander Pető, vyslanec demokratický, schvaluje síce sjednotenie robotníckych záležitostí, vyslovuje sa ale, že decentratizácia jejich je cieľu primeranejšia. Predlohu neprijíma.

Alexander Nagy čuduje sa tomu, prečo práve robotníctvo stavia sa proti tomuto zákonu, kdežto tento slúžiť má len k obrane jejich záujmov. Socialistické robotníctvo ešte aj to hovorí, že terajší parlament nenie povolany vynášať zákony o robotníctve. Takáto námietka proti tomuto zákonu je ozaj do smiechu. Zákonnú predlohu prijíma.

S tým zakončené bolo zasadnutie.

15. februára.

Zasadnutie zahájil Julius Justh. Zo stránky vlády boli prítomní: dr. Alexander Wekerle, Franc Kossuth, Ludvik Jekelfalussy.

Pred denným poriadkom ohlásili sa k slovu v záležitosti paušalov *Vilhelm Sümeghy* a *Móric Szatmári*. V teže záležitosti osvodčil sa pred snemom nasledovne vyslanec kresťanskej ľudovej strany

Ján Molnár. Čítal som v novinách, povedal rečník, že medzi tými aktami, ktoré et. minister obchodu včera

položil na stôl snemovne, nachodí sa aj jedna listina dotyčno novin «Alkotmány»-u, ktorých ja som majiteľom a ktoré tiež boly by maly od vlády dostať subvenciu, patrične paušál, a síce 1000 korún. Ponevác slovo paušál veľmi je podozrivé a ľudia vôbec pod tým vždy rozumejú dajaké podplatenie cieľom zamlčania nepríjemných záležitostí, pofažne «Alkotmány»-u za potrebné držím nasledovne sa osvedčiť:

Ja som s vládou darabantov, ani s vládou pred týmto a ani s terajšou vládou a vôbec so žiadnou vládou, nikdy neuzavrel bár akého riadu smluvu na paušál sa vzťahujúcu. Lež áno, uzavrel som smluvu s direktiou, patrične s obchodnou správou železníc (Výkriky: To sa rozumie!) tak, ako som to urobil s mnohými inými podnikami a jednotlivcami, lež aj táto s obchodnou správou uzavretá smluva, ako sa o tom každý presvedčiť môže, nie pod vládou drabantov bola spravená s pánom správcom Ludvighom, lež ešte dňa 2. júna roku 1905., teda ešte pred vládou drabantov. Opakujem teda, že som ja nikdy v niakom spojení nebol s vládou drabantov, ani v tomto, ani v druhom ohľade. Čo ale týka sa tých 1000 korún, ktoré obchodná správa železníc platí za jej ohlasy, je to taká maličkosť, že som tohoto roku na vedomie dal tejto správe, že ja pod touto podmienkou na budúce ohlasy jej neprimem, bo to ani 30 percentov nerobí tej summy, ktorú za podobné ohlasy od druhých dostávam. Teda držal som za moju povinnosť predložiť túto záležitosť ct. snemovni. (Schvalovanie.)

Pri nasledujúcom pojednávaní zákonnej predlohy o zabezpečení robotníctva v čas choroby a nehody rečnil vyslanec kresťanskej ľudovej strany

Ján Csernoch. V úvode reči svojej povedal: Od dlhšieho času účasť berúc v politických pohyboch našich a pozorne sledujúc všetky jejich jednotlivé obraty s polutovaním musel som sa presvedčiť o tom, že proti snemovni z istej stránky vždy tú obžalobu pozdvihujú, že sa nezaobera s vážnymi prácami. Keď ale snemovňa so skutočne vážnymi prácami sa zaoberá a nastúpí čee dejšie pozitívnych činov, vtedy naporad jej hádžu vždy volajaký žeravý uheľ do cesty (Pravda! Tak je!), vždy hodia na povrch dajaký škandál (Pravda! Tak je!), aby od vážnych predmetov na stole snemovne ležiacich pozornosť odvrátili (Pravda! Tak je!) a pokračovať mohli v jejich obžalobe, že sa snem s vážnymi predmetami zaoberať nechce. Vlastne ani neviem, čo máme robiť, myslím však, že všetky tieto pokusy pozornosť našu neodchýlia od tak vážneho predmetu, ako je ten, čo prítomne nachodí sa na stole snemovne. (Cieľ schvalovanie.) My však aj ďalej vyplníme svoju povinnosť a uskutočníme to, čo v záujme robotníctva je tak súrne potrebné. (Schvalovanie.) Vysvetlil na to rečník v dlhej a hlboko uváženej reči zákonnú predlohu a konečne ju prijal.

Rečnil na to o zákonnej predlohe vyslanec *Lehel Héderváry* a ministerpredseda *Wekerle* o záležisťach paušásov novin, s tým zakončené bolo zasadnutie.

16. februára.

Od dávna nebolo v snemovni tak vážneho zasadnutia, ako boto prítomné, zvláste v tom ohľade, že na ňom vyslanec kresťanskej ľudovej strany *Georg Szmrecsányi* predostrel a dôkladnou rečou odôvodnil svoju interpelláciu v záležitosti národnostných agitácií.

Zasadnutie zahájil *Ludvik Návay*. Z ministrov boli prítomní dr. *Alexander Wekerle*, *Franc Kossuth*, gróf *Albert Apponyi*, *Ignác Darányi*.

Pri pokračovaní pojednávania zákonnej predlohy o zabezpečení robotníctva na čas choroby a nehody rečnili *Koloman Szabó*, ktorý v reči svojej vyslovil sa za predlohu, zvláste z tej príčiny, že v nej uplatnené vidí zásady lásky k bližnému.

Béla Csitáry, vyslanec kresťanskej ľudovej strany, ohľadom robotníctva za veľké požehnanie drží prítomnú zákonnú predlohu, ktorú preto s najväčšou ochotnosťou prijíma.

Rečnili ešte: *Béla Földes*, *Jozef Veress*, *Pavel Lázár*, *Aladár Somogyi*. Počom predseda zatvoril debatu a snemovňa vo všeobecnosti prijala predlohu zabezpečenia robotníctva počas choroby a nehody.

Nasledovaly interpellácie. Reč a interpelláciu krajinského vyslanca *Georga Szmrecsányiho* uverejnili sme v minulom čísle.

S týmto zakončilo za zasadnutie.

18. februára.

Dnešné zasadnutie vzbudilo všestrannú pozornosť z dvojakého ohľadu. Pe prvé ohradil sa minister obchodu *Franc Kossuth* pred snemom verejne proti tým nepravdivým chýrom, aké niektoré koalícii neprajné noviny proti nemu a jeho stránke zlomyselne rozširujú. Za druhé pred denným poriadkom pozdvihol sa k slovu vyslanec kresťanskej ľudovej strany *Karol Hencz* a dokázal v reči svojej nepodvratnými dôvodami, že *Franc Szkycsák* v skutočnom spojení stál s členom vlády drabantov *Jozefom Kristóffy*. Reč a dôkazy tieto uverejňujeme na osobytnom mieste.

Po vyslancovi *Karolovi Henczovi* povstal k slovu národnostný vyslanec *Milan Hodža*, pokúsil sa zastávať *Szkycsáka*, ospravedlňovať chcel i svoje vlastné politické jednanie, avšak bez všetkého úspechu.

Ku zákonnej predlohe zabezpečenia robotníctva pri pojednávaní jej v čiastkach rečnil štátny sekretár *Jozef Szterényi* a v reči svojej reflektoval na reči *Alexandra Ernsta* a *Jána Csernocha*, ako zvláštnej povahy a významnosti hodné.

S koncom zasadnutia osvedčil sa pred snemom vyslanec *Milan Hodža*, že on len podmiennečne pochyboval o pravdomlúvnosti vyslanca *Georga Szmrecsányiho*. Po čom zakončené bolo zasadnutie.

19. februára.

Ku predlohe rečnili *Gustáv Gratz* a minister orby *Ignác Darányi*.

Predseda pretrhol potom pojednávanie predlohy a oznámil, že v záležitosti osobného napadnutia hlásil sa k slovu *Franc Szkycsák*. (Veľký hluk.)

Franc Szkycsák: Vo včerajšom zasadnutí veľmi ho napadnul Hencz. Premieňanie jeho politických náhľadov nevrhá tieň na jeho osobnú počestnosť. Druhá čiastka obzaloby proti nemu je, že pýtal podporu od ministra Kristóffyho . . .

Výkriky: To nebol minister!

Franc Szkycsák: Kráľ ho za ministra vymenoval . . .

Jozef Irsay: Tlačová chyba! (Smiech.)

Predseda: Napomenul rečníka, že pýtal slovo v osobnej záležitosti.

Franc Szkycsák: Hencz ho obviňoval z národnostného búrenia. On to nerobil, čo mu *amputovali*. (Hlučný smiech. *Výkriky:* Imputovali!) Obviňoval potom ľudovú stranu, že premenila jej program, že bola v priateľstve voľakedy s ním a aj s Hlinkom. Oni nebúria proti maďarskej štátnej myšlienke, lež proti inteligencii. Viacej búri ľudová strana, bo zastáva stanovisko konfesionálne. (Veľký hluk.)

Alexander Ernzt: Za to, čo pán vyslanec Franc Szkycsák o mne povedal, patrične prečítal, vďačne prevzmem bárs kedy na mňa zodpovednosť. Bo veď bolo vidieť, že to zhola nič kompromittujúceho neobsahovalo. Pán vyslanec Franc Szkycsák povedal, že som dopisoval s Hlinkom. Áno, prečo ale aj to nespomína pán vyslanec, že som s ním tiež bol v dobrom priateľstve? Veď ešte len pred rokom my dvaja stáli sme v spojení. Včul to ani nespomína. Písal som ja aj vám, aj Hlinkovi, kým ste stáli na základe programu ľudovej strany. Ako ste sa ale od tohoto základu odchýlili, viacej som sa ani s vami, ani s Hlinkom ani len do reči nepustil. Jestli dakto z ľudu slovenského chcel ku nám, ku ľudovej strane prísť a prijať náš program, my sme ho vtedy vďačne videli v tom povedomí, že vlasteneckú službu vyplňujeme kroz to, keď ho v našom tábore vďačne vidíme a preč neposielame.

Čo sa už ale ozvania Franca Szkycsáka týče, on sa preto ozval, aby dokázal spoľahlivosť na jeho slovo a keď to chcel dokázať, vtedy to povedal, že ľudová strana má dvojaký program. Produkuje, ukážete prosím tento program, bo my len jeden-jedinký program máme, zná nás celá krajina, známi sme všestranne a dvojakého programu nemali sme nikdy. (Schvalovanie.)

Po pauze hlásil sa k slovu v osobnej záležitosti

Georg Szmrecsányi a povedal: Franc Szkycsák, národnostný vyslanec, apostrofoval ma takým spôsobom, že ačpráve to odpoveď mala byť na moju sohotnú interpelláciu, predsa bych sa vlastne proti sebe samému prehrešil, kebych na to reflektoval.

Pánu Francovi Szkycsákovi musím povedať, že poneváž on tu vystupuje s celou kopou nepravdivostí, bez toho, žeby v stave bol dačo dokázať, pomlúva teda súmyselne a že ja včul posledný krát reflektujem na jeho slová a keby hneď aj to povedal, že ľudová strana účasť brala na turč.-sväto-martinskej schôdzke, alebo že je s nimi aj včul v spojení, bo ohľadom na jeho osobnosť a spoľahlivosť na jeho slovo, takéto pokračovanie je najsprávnejšie.

So mnou však vyslovil sa aj o főišpánovi oravskom a to v tom zmysle, ako keby ten vzal sa bol na neviem aké politické služby podozrelé. Pofažne tohoto za povinnosť si pokladám verejne povedať, že ja určitú a bezprostrednú vedomosť mám o tom, že pán főišpán Jozef Csillaghy predošlej vláde Fejérváryho viackrát zadal svoje poďakovanie, ako to aj druhí jeho kolegovia urobili, záležitosť svoju aj viackrát urgoval, že ona ale vybavená nebola, to malo príčiny, za ktoré on nemohol. Konečne len to chcem poznameňovať, že tak Hlinka, ako Greguš, Janček a všetci tí ľudia, ktorých on pomenoval, kým boli v spojení s ľudovou stranou, stáli na základe programu ľudovej strany. Ako ale ľud. strana spozorovala, že oni zneužívajú jej dôveru, vtedy — ako sa to stalo aj so Szkycsákom, prosím za odpustenie pre tento výraz — vyhodení boli zo strany. (Hnutie.) Vyslanec Franc Szkycsák úplne prehral to právo, aby sa tu na spoľahlivosť s statočnosť jeho slova odvolávať mohol.

Nasledovalo pokračovanie pojednávania zákonnej predlohy zabezpečenia robotníctva.

Ku tretiemu odseku rečnili: *Alexander Pető*, štátny sekretár *Jozef Szterényi*, *Vilhelm Mezöfi*, *Fridrich Hajdu*.

Alexander Ernzt navrhol, aby samostatní priemselníci aj vtedy mohli vstúpiť do pomocnej pokladnice chorých, keď pracujú s pomocníkmi.

Keď ešte prehovorili minister obchodu *Franc Kosuth* a gróf *Teodor Bathyány*, zakočené bolo dnešné zasadnutie.

20. februára.

Predseda Julius Justh po zahájení zasadnutia vyzval referentov prosbopisného výboru ku predloženiu patričných zpráv.

Nasledovalo potom pokračovanie pojednávania zákonnej predlohy robotníkov.

Ku jednotlivým punktom predlohy ohlásili sa gróf *Teodor Bathyány*, *Gustáv Gratz*, štátny sekretár *Jozef Szterényi*, gróf *Georg Pallavicini*, *Alexander Pető*, *Franc Nagy*, po čom nasledovali interpellácie a s tým zakončilo sa zasadnutie.

Vyzvanie k predplateniu.

Predplatná cena našich novín je:

na celý rok	4 koruny
na pol roka	2 koruny
na štvrt roka	1 koruna.

Do Ameriky: Na celý rok 8 korún. — Do Pruska na celý rok 6 korún.

Tých ctených predplatiteľov, ktorí sú v Amerike alebo v Prusku a ktorí neposlali nám vyšoznačené predplatné, prosíme, aby si čím skôr vyrovnali svoje predplatné podľa hore označeného vyzvania.

BESEDNICA.

Poučné rozprávky.

(Pokračovanie.)

Veštica ešte za štvrt hodiny ležala so zažmúrenými očami a ani sa len nepohla. Konečne pozdvihla pravú ruku, pohľadila s ňou čelo svoje, pričom vzdychala. Obzerala sa okolo seba a sočiace prítomných, pýtala sa:

— No, hovorila som v spaní?

— Áno, pani moja, — odpovedal Martin. — Dozvedel som sa, čo som vedieť chcel. Tu hľa máte odmenu za dobrú radu, — pričom podal jej prisľúbených päťsto zlatých.

Rád by bol letel domov, keby bol mal krídla. Vzal šírak a odobral sa od veštica. Ondrej šiel s ním. Keď boli na ulici, pýtal sa Ondrej:

— Čo vyprávala? Kde je poklad?

— Však sa dozvieš, až budeme doma, — odpovedal Martin.

— Čo tajíš? Bojíš sa, že ho ukradnem?

— To nie, — odpovedal Martin. — Lenže nenie času na to. Ponáhlajme sa k železnici.

— Pravdu máš. Sám by bol rád už doma byť, aby ti pomáhal pri kopaní. Ale, kde som si nechal paličku? Škoda by jej bolo, lebo je to pamiatka od jedného dobrého priateľa. Istotne v hostinci som ju nechal. Idem po ňu.

— Ale čo fa po paliči. Kúpim ti aj striebornú, až vykopeme ten poklad.

— Hneď som tu, — vravel Ondrej. — Ty len choď k železnici. Len rovno touto ulicou.

S týmto odbehol, nechajúc Martina v neznámom meste.

Huncút Ondrej nešiel do hostinca, ale k veštici, ktorá zaraz podelila s ním peniaze.

— Poriadne sme dostali toho somára, — riekol Ondrej.

— Len pošlite ku mne čím viac takýchto oslov, — povedala žena.

Martin marne čakal Ondreja. Sám šiel domov, tešiac sa, že akým veľkým pánom on bude. Ani nebanoval, že Ondrej tam zostal, aspoň sa s ním nemusí deliť.

*

Jaknáhle Martin domov prišiel, ponáhlal sa k bratovi a povedal:

— No, Tono, onedlho sa budeme kúpať v zlate. Už viem, kde treba kopáť.

— Od koho si sa to dozvedel? — pýtal sa Tono.

— Od jednej múdrej ženy v Pešti. Nikdy ma nevidela, ani tu nebola a lepšie pozná moju zem, ako ja sám. Istotne je spletená s čertom, ale čo mňa do toho. Teraz chytro sa do práce. Vezmi rýľ a čakán a pod mi pomábať.

Tono s polutovaním pozrel na svojho brata a prehovoril:

— Bratku, ja nemám daromného času. Je práce dost na poli, Boh nám dal hojnej úrody. Aj ty by si lepšie urobil, keby si zeme obrábal a nebláznil sa. Viac razy som fa napomínal, aby si mal pokoj s Ondrejom. To je kmín. Aj teraz fa obkradol v Pešti. On to napred vymyslel s tou ženou a včul sa smejú, že našli takého blázna. Najdeš ty tam z koláča diery, ale nie poklad.

— Tak dobre sa maj, — povedal Martin a odišiel.

Doma zapriahol, vyložil na vozík rýľ a čakán. Strčil do kapsy chleba a slaniny a hajde do kukuričniska. Veď inakšie bude vyprávať Tono, keď zajtra, pozajtre dovezie za voz zlata a striebra. Takto sa tešil Martin, ale popravde cítil voľáky strach. Mrzely ho reči Tonove a hneval sa na Ondreja, že ešte neprišiel. Nuž ale nenechá to tak, veď by to bola haňba stroviť tolké peniaze a nenajst ani polhaliera. Dobre sa pamätal na každé slovo Peštianky. Našiel ten slnečník. Vymeral, ak ďaleko je od hory. Deväť krokov oproti veži, tak ako tá povedala. Vytrhol slnečník a dal sa do kopania. Raz rýľom, raz čakanom, pot až tak tiekol z neho. Do večera vykopoval asi na siahu hlbokú jamu, ale nenašiel ani len čriepka. Proboval na pravo, zase na ľavo, ale nič. Keď zvonili, vyšiel z jamy, zjedol kus chleba so slaninou a potom znovu sa dal do roboty. Okolo pol noci ľahol si spať, ale ledva svitalo, zase dvíhal čakán. Prešiel už aj druhý deň. Jama bola ako studňa hlboká, ale o poklade ani chýru. Bol nahnevaný, že by bol zahlušil aj Ondreja aj vešticu. Prišli mu na um slová, ktoré Tono povedal.

— Pravdu mal Tono, — hovoril Martin sám sebe. — Bodaj by zkameneli. Ale počkajte, neodpustím vám to.

Šiel domov celý rozhorčený. Ako obstojí v dedine, keď ho ešte aj deti budú vysmievať? Ba aj kohúti budú o tom kikirikať, že Martin Kúžel poklad kopal.

— Nenechám to tak, — hovoril Martin.

Vybral sa teda do Pešti a oznámil vec u policii. Tam mu povedali, že vystopujú tých zlodějov a že keď bude treba, dostane citáciu.

Ako domov cestoval, pustil sa s ním do reči jeden pán. Martin mu vyrozprával, čo sa mu prihodilo.

Pán sa zasmial a povedal:

— Priateľko, to ste vy hlúpy kústik vyviedli. Kto chce v dnešnom čase zbohatnúť, ten nech nehľadá poklady, ale nech ináč špekuluje. Aj ja som bol volakedy chudobný a teraz mám veľký dom, zeme, vinohrad a pár tisíc zlatých.

— A ako ste prišiel k tomu bohatstvu? — pýtal sa Martin.

— Aj mňa oklamala jedna cigánka, o ktorej hovorili, že všetko vie. Vtedy som bol tesárskym tova-

ryšom a bol som zdedil jednu zemičku pri Bozaj vršku, kde volakedy šibenice stály. Cigánka mi povedala z karát, že kde najdem poklad na mojej zemi. Pravda, napred som jej musel dať sto zlatých. Na šťastie, mal som za toľko zgzdované. Počal som kopaf, ale tak som pochodil, ako aj vy. Neverte viac takým, ktorý o poklade vedia. To sú cigáni. Mne jedon statočný človek poradil, ako možno ľahko zbohatnuť. To je už hodno voľačo a veru nič som mu nemusel dať za to. Teraz nečaroval by som sa s fôispánom.

Martin hlúpe hľadel na neznámeho pána a až tak prezíeral každé slovo jeho.

— Prosím vás ponižene, povedzte mi, ako ste zostal takým boháčom? — pýtal sa po chvíli Martin bojazlive.

Hoc len oni dvaja boli vo vozni, cudzí pán predsa sa poobzeral, či ho volakto upečuje a potom šuškal Martinovi do ucha:

— Ten dobrý človek robí peniaze.

Martin sa zarazil.

— Veď je to neslobodno. Preto zavrú človeka, — povedal Martin.

— Toho nikdy nezavrú, lebo na jeho peniaze nikto nemôže povedať, že sú robené, tak dobre sa tomu rozumie. Viete čo som urobil? Predal som zem, domec, voľačo som si požičal, tak že som sobral tisíc zlatých. Za tieto dal mi ten dobrý človek desať razy toľko. Tisíčku som niesol do špárkassy, či ju prijmu. Báľ som sa, že zle pochoďim, ale veru neprišli na to, že je to falošný peniaz. Onedlho vložil som do špárkassy päťtisíc zlatých, za ostatné kúpil som si dom, zeme a vinohrad.

Martina opanovala istá dychtivosť po bohatstve. To mu napačlo, že tohoto pána snáď sám Boh poslal ku nemu. Neslobodno teda zameškať dobrú príležitosť. Pomyslel si, že keby aj on obrátil na peniaze všetko, čo má a kúpil by za to falošných bankoviek. On by aj dve tisícky sohnal. Ale voľačo ho znepokojovalo.

— Prosím ponižene a prečo predávajú tak lačno tie peniaze, keď nemožno ich rozoznať od opravdových? — pýtal sa.

Pána však nepomýlil.

— Ten istý je veľkým dobrodincom chudobných. To je jeho jedinou radosťou, keď ich spraviť môže pánni. Má on peňazí ako pliev, ale za darmo ich predsa nechce rozdávať, lebo by ho ľahko prichytili. No, ale vám už viac nemôžem rozprávať o ňom, lebo zosadnem.

Aj sa chystal.

— Majte sa dobre, — lúčil sa od Martina. — Nedajte sa oklamať.

— Prosím, a kde bývajú ten pán?

— V Pešti. Až by ste chceli ísť k nemu, prídte o týždeň ku mne. Ja bývam v Nedožeri a volám sa Imrich Balamutný.

Pán zosadnul z vlaku a Martin snoval plány, ako to bude, keď bude takým boháčom.

(Pokračovanie nasleduje.)

Vyzvanie.

Z nariadenia Božieho opúšťam trenčiansku stolicu. Následkom toho uprázdni sa predsedníctvo stoličnej ľudovej strany, ktoré som z dôvery ct. ľudákov zastával a nastáva potrebnosť zaplnenia tejto hodnosti.

Ponevác politické stránky len vtedy môžu úspešne účinkovať na politickom dejišti, keď sú dokonale sriadené: náležite prosím drahých bratov oltárnych a pánov ľudovej strany, aby cieľom zaplnenia uprázdneného predsedníctva ku volebnému shromaždeniu v Žiline dňa 5. marca popoludní vydržiavať sa majúcemu v úplnom počte dostaviť sa ráčili.

Predmér, dňa 21. februára 1907.

Jozef Szteszkal,

predseda stoličnej ľudovej strany
trenčianskej.

CHÝRNIK.

Nový kanonik. Ján Fabian, titulárny opát a veľkých zásluh farár novozámsky (Ěrsekujvár) jeho veličenstvom kráľom vymenovaný je za kanonika kollegiátnej kapitule prešporskej. Vyznačený hodnostár cirkevný horlivým údom je kresťanskej ľudovej strany a neohrozeným i smelým bojovníkom za pravdy a zásady kresťanské.

Chýry košické. V Košiciach zakladajú nový katolícky kruh pre intelligentné obecnstvo katolícke. Doposiaľ podpísalo sa 150 členov. Sú medzi podpísanými magnáti, cirkevní a svetskí hodnostári, zemani, úradníci, mešťania atď. Novému kruhu prorokujú všestranne skvelej budúcnosti, zvlášte ale veľkého vplyvu na oživenie a posilnenie katolíckeho ducha v meste Košiciach. — Jozef Hambor, ktorý cez 16 rokov veľmi úspešne účinkoval ako kaplán v Košiciach, vymenovaný je za farára do Aranyidy. Nech ho Boh živí. — Jozef Kiss, nemocný kaplán košický, poslaný je do San-Remo k vyzdraveniu. — Franc Beziak, kňaz na pokoji, zložil fundáciu 2000 korún pre dvoch IV. ročných klerikov. — Košická banka katolíckemu spolku tovaryšskému darovala 100 korún. — Alojzia Svartz, predstavená mníšiek sv. Vincenca de Paula zomrela dňa 19.ho februára. Sladko v Pánu usnulá vyše 50 rokov opatrovala nemocných. Z lásky ku Kristu obetovala život svoj pre chudobných, nemocných a biednych vo špitáloch. Odmeň Bože obety jej korunou slávy večnej.

Chýry zo Spiša. V Levoči sa dňa 31. januára následkom mnohého sňahu jedna strecha zlomila. — V obci Szepestölgyes (Dubrava) dňa 1. februára zomrel tamojší rim.-kat. učiteľ Jakub Gleviczky v 83. roku života svojho, 54 rokov bol učiteľom. — Pri meste Szepesváralja (Podhrad) dňa 5. februára našli zamrznutého robotníka menom Jozefa Kollák. V opilom stave nevladal ísť, lež si sadnul, lahnul a viac ani nestal. — V Tátralomnici bolo do 31. januára 278 zimných hostí. — V obci Szepesjakabfalu (Jakubjany) sa dňa 31. januára vdova po Michalovi Duffalovi obesila. Bože, daj každému dobrý rozum a tvoju milosť!

Ztroskotané lode. Z Madridu oznamujú, že francúzsky križiak «Jeanne d'Arc» medzi Cap Francom a Rio de Jeneirom na pobreží Atlantického mora sa ztroskotal. Križiak považujú za úplne ztratený, no námorníci sa zachránili. Štyri francúzske lode vyslali z Tangeru tým cieľom, aby oratovaly križiak. Aj z Francúzska vyslali na pomoc križiaka dve lode. — V prístave Hoek van Holland na pobreží hollandskom ztroskotal víchor parolod «Berlín», pri čom asi sto cestujúcich prišlo o život, medzi týmito bol aj kurir anglického kráľa menom Artur Herbert, ktorý vyslaný bol ku norvéžskemu, petrohradskému, berlínskemu a teheranskému panovníckemu dvoru a mal pri sebe veľa vážnych listín.

Úžera na Horniakoch. S pletichami na Horniakoch — menovite v maramaróvskej, beregskej a zemplínskej stolici — bývajúcich haličských židov uhorské súdy veľa ráz sa musely zaoberať. Tieto dni pojednávala kúria trestnú záležitosť jakéhosi Chajem Mayera Langsnera, ktorý bol obžalovaný, že v deviatich pádoch úžerničil. Tento z Haliče pochádzajúci žid vystahoval sa do obce Budfalva (stol. maramaróvska), kde si otvoril obchod a pri iom úžerou priviedol ľud na zobračku palicu, takže obyvateľstvo hufne vystahuje sa do Ameriky. Gazda Michal Flóra dostal od neho na úver dva korce ovsa, ktorý ak stál najviac 4 koruny. Veľkodušne dal gazdovi ešte 6 korún požičky a za túto 10 korún činiacu dlžobu musel mu gazda na rok platiť 8 korún úrokov. Francovi Nuberovi požičal 52 korún, za ktoré mesačne bral 2 koruny 80 halierov úrokov. Od druhého roľníka za «zborgovaný tovar» (akiste mu dal pálenky) žiadal 220 korún a keď z týchto roľníka 140 korún vyplatil, na ostatných 80 korún len tak počkal, keď mu dal za poshovenie 28 korún. Teodor Čičo bol dlžen židovi 40 korún a za tieto musel mu dávať čo úroky ročite jeden voz sena v hodnote 30 korún. Keď Čičo o štyri roky nevedel dať úžerníkovi sena, tento chcel roľ-

nika zapravotiť a len vtedy to neurobil, keď mu dal roľník zmenku na 72 koruny a 20 korún v hotovosti. Súdna stolica v Maramaros-Szigete odsúdila Chajma Langsnera pre úžeru spáchanú v deviatich pádoch na 50 korún peňažnej pokuty a tento výrok kráľovská súdna tabuľa v Debrecíne potvrdila. Následkom apellovania hlavného kráľovského fískalátu s trestnou záležitosťou úžerníka zaoberala sa tretia trestná rada kráľ. kúrie, ktorá výrok prvých dvoch súdov zrušila a úžerníka odsúdila na jeden mesiac do väzenia a 1800 korún peňažnej pokuty. Kúria v odôvodnení výroku hovorí, že obžalovaného bolo treba prísnejšie potrestať, lebo svojimi machináciami vyviedol na vnivoč celý vidiek.

Zle pochodivší šudier. Budapeštianska polícia minulé dni zatkla pre klamstvo privátneho úradníka Michala Borsosa. Borsos sa dozvedel, že jeden jeho dávny známy, menom Armin Langfeld, veľkokupec s obilím z Nagyikindy odcestoval do Budapešti. Borsos nato telegrafoval manželke veľkokupcovej a v mene Langfelda prosil ju, aby mu poslala telegrafične 1500 korún. Na telegramm Borsos napísal svoju adresu. Klamstvo sa ale nepodarilo, lebo Langfeld sa práve v jakejsi rodinnej záležitosti rozprával so svojou manželkou po telefone. Žena vtedy spomenula, že mu poslala 1500 korún a pýtala sa ho, na čo mu byly tak surne peniaze. Langfeld hneď vedel že má do činenia so šudierom a preto pospiechal na políciu a prípad rozpovedal. Peniaze sekvestrovali a šudiera zatkli. Borsos pre klamstvo bol už viackrát zavretý.

Týfus v Draškovicich. «F. H.» píše: Lanského roku v Draškovicich (stolica turčianska) vystúpil epidemické týfus. Vrechosť uviedla do života ochranné prostriedky a šírenie sa nebezpečnej nemoce podarilo sa zamedziť. V mesiaci januári bežiacého roku ale týfus opäť vystúpil v Draškovicich a vyžiadal už i niekoľko obetí. Administratívny výbor stolice turčianskej vyzval stoličného hlavného lekára, aby sa osobne presvedčil o epidemii a podal zprávu, ako by sa mohlo šírenie sa nemoce zamedziť.

Z lásky otrávil svoju matku. V New-Yorku v Amerike veľký ruch budí zatknutie jednej millionárky, menom Leopoldiny Waldau, ktorú obviňujú, že svoju vlastnú brebohatú matku otrávil. Stará ženská totiž trpela na raka a táto nemoc jej zapríčiňovala také náramné boľdsti, že ustavične prosila svojich známych, aby jej dali užij otravy a takto ju pozbavili tých múk. Jej dcéra splnila túto žiadosť a dala matke otravy, ktorá chorú usmrtila.

Kto na svoj majetok

záložnú požičku mieni si vypožičať, tak nech sa s dôverou obráti ku «Kisbirtokosok Országos Földhitelintézet» Budapest, V. ker., Géza-utca 2. (svoj dom). Tento ústav dáva tak malú ako aj veľkú požičku, preto aby bolo spomoženo stredno- a malo-hospodárom. Pre toto požičky uz od veľkých dávaním tejto požičky spojené. — Požičky sa do poly ceny majetku môžu zplácať na 15, 22, 25, 33 $\frac{1}{2}$, 34 alebo 50 rokov. — Keď dlžník poriadne platí, ústav náš požičku nemôže vypovedať, ale dlžník svoje dlhy bárstedy, lebo v celkosti alebo v čiastkach bez všetkých pobočných výdavkov môže si splatiť. — Ústav tento dáva záložné požičky na 5% a na 4 $\frac{1}{2}$ % tové požičky bez všetkého zťahnutia v hotových peniazoch vyplatiť. — Ku cieľom parcelovania povoluje ústav do 2/3 ceny veľmi pohodlné požičky. Zvláštné vysvetlenia podávame zdarma.

DOPISY.

Kysucké Nové Mesto.

Pochválen Pán Ježiš Kristus.

Velactený Pán Redaktor!

Prosím o láskavé uverejnenie týchto mojich riadkov v našom «Krešťane».

Naši mešťania zariadili dňa 10. februára jednu dobročinnú tanečnú zábavu v hostinci «Mýto» zvanom, ktorá sa nám skvele vydarila. Účasť brali na nej všetci vážnejší mešťania. Prítomní boli aj páni slúžnovci a naši duchovní. Čistý výnos bol 144 korún 32 halierov, ktorý sme na jednu kostolnú mešťanskú zástavu obetovali. Preplatili nasledovní: dr. Alexander Ernszt, krajiniský vyslanec 10 korún; Eugen Cselkó, hlavný slúžny 10 korún; Koloman Szmid, dekan-farár 10 korún; Ján Cvinček, farár v. divinský 3 koruny; J. Vondráček 1 korunu, dr. G. Halmay 4 koruny, K. Kmetko 4 koruny, A. Palovics 2 koruny; Eugen Vondráček, J. Kubička, J. Ďurana, M. Mazúr, J. Trokan, P. Králik, J. Blažek, Z. Lednický, H. Weil 2—2 koruny; A. Bielek, P. Bielek. P. Brodňan, A. Brodňan, P. Galvanek, J. Behúň, J. Mazúr, J. Lacko, J. Tarabek, J. Liska, J. Dubravay, J. Kolarik, J. Vnuk, A. Vnuk, K. Hohos, Št. Kubička, P. Budinský, J. Melis, P. Ďurana, V. Brodňan, J. Dvorszky, J. Hohos, J. Kavačky, P. Majdák, A. Tarabek, L. Mestický, A. Sulgan, P. Brežny, A. Vychovaly, J. Dvorszky ml., K. Majer, J. Cencik, Št. Vychovali, J. Lacko, J. Kolarik, F. Sovik, J. Ševce, J. Harvančík, J. Hrankay, P. Hohos, J. Budinský, J. Lukáč, J. Balek, J. Školník, J. Očko, J. Galvanek, M. Tepličan, J. Galvanek ml., J. Tarabek, Št. Macášek, A. Brodňan, P. Kucharik, M. Erdős, R. Teszárek 1—1 korunu; P. Strašiak 8 korún; pani M. Répássy 2 koruny.

Srdečná vďaka! Prijalo sa 254 korún 20 halierov. Výdavky obnášali 109 korún 32 halierov. Čistý výnos 144 korún 32 halierov.

S tým presvedčením sme zo zábavy odchádzali, že keď sa závažná vec s dobrým cieľom spjí, to sa musí vydať.

Jeden Novomešťan.

Palonca (Plavnica, Šariš).

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Velactený Pán Redaktor!

Prosím o láskavé uverejnenie týchto mojich riadkov v našom «Krešťane».

Ludvik Kiszely, tunajší učiteľ štátnej školy bol spolu aj kantorom. Na filiálky však ako kantor nechcel chodiť a krom toho aj vo farskej obei cez zimu len pred ôsmou hodinou ráno a po štvrtej hodine popoludní

chcel pochovávať, aby vraj školu nezameškal. Plavničania, rozumie sa, s tým nemohli byť spokojní. Valent Rusznák, miestny farár na žiadosť obce oznámil tú záležitosť osvietenému pánu biskupovi, ktorý štátneho učiteľa od kántorstva oslobodil. Lenže kántorstvo do naša tu 1600 korún. Štátny učiteľ a kántor proti uzavretiu biskupskému obrátil sa na ministerstvo výučby, ktoré však potvrdilo rozhodnutie biskupské. Poneváž kántor s týmto ešte nenie spokojný, upozorňujem národ plavnický, aby sa nikomu nedal zvädzať, lež ako vždy, tak aj teraz pevne vydržal pri horlivom svojom pastierovi duchovnom.

Katolík.

Odkazy redakcie.

Dopisovateľ. Šariš. Odpustite, že sme z doposláneho viacej museli nechať do budúceho čísla.

B. S. L. Veľmi nám je ľúto, že váš zaujímavý článok len v budúcom čísle uverejniť môžeme.

Dopisovateľ. Bobrov. Pýtate sa prečo bol uverejnený ten najnovší manifest. A to si vy u vás neviete vysvetliť? Potentati keď im napadne vydávajú manifesty. Pôvodcov posledného manifestu by sme radili, aby zaujal trón cisárstva zaharského. Je uprázdnený. Jakub I. toľ zomrel. Ako Jakub II. mohol by dľa vôle manifesty vydávať.

Upozornenie. Viac ráz obrátili sa už ku nám jednotlivci s tým, zdá sa že je spoľahlivý ten alebo onen *ústav sprostredkujúci požičky*? — Otázka táto bude napozatým zbytočná, bo hľa my odporúčame, a síce veľmi vrele, jeden taký výborný ústav, ktorý je bezpodmienečne spoľahlivý a nadto ešte aj je nie sprostredkujúci ale *požičky sám prevádzajúci ústav*, tak že trovy prostredníctvom môže si usporiť ten, kto sa tu uchádza o požičku. Tento ústav je: «Kisbirtokosok Országos Földhitelintézet».

Mlyn na predaj.

Na dva páry zloženia kameňov, pri tom píla s veľkou zahradou okolo domu, voda stála, mletia isté. Primeraný pozemok pre menšiu fabriku alebo umelý mlyn, nachodia sa pri samej hradskej ceste. Cena dľa dohovoru. *Ján Pláuka*, mlynár. *Nežitovce-Sestrč*, o. p. *Liptó-Szielnicz*.

Odpredaj oviec.

Z príležitosti odovzdania majetku do prenájmu (árendy), v majeri Štefana Rakovszkyho v obci **Nagyselmecz** (stolica liptovská) na predaj je 250 kusov pekných, zdravých, mladých a veľkých oviec sedmohradských k dojeniu.

Krešťania, kupujte len u krešťanov!

Ceny potravných článkov.

V Budapešti, 26. februára.

Úradne značené priemerné ceny za 100 kilogramov.

Pšenica: tiská K 14.80—15.85, peštianska K 14.65—15.55, stolno-belehradská Kor. 14.45—15.45, banátska K 14.35—15.30. — Raž: K 13.05—13.40. — Jačmeň: na krm K 13.20—13.50. — Ovos: prvotriedny 14.90—15.50, druhotriedny —. — Kukurica: K 10.25—10.45. Repica: K 31.00—32.50. — Proso: K 10.00—10.50.

Múka:

č.	0	1	2	3	4	5	6
K	25.60	24.60	23.40	22.20	20.60	19.60	18.60
		č.	7	7½	8		
		K	17.00	15.20	11.80		

Drobné otruby: K 9.40, hrubé K 9.80.

Ďateľinové semä: lucerna (prima) K 120.00 do 130.00 za 120 kilogr.; Ďateľina K —.

Zemiaky: (hornouhorské) ružové K 4.80—5.40, žlté K 5.40—6.00 za 100 kilov.

Strova: Veľká biela fazuľa (bôb) K 19.00—20.00, tarkavá K 18.00—20.00. — Hrach lúpaný: K 24.00 do 42.—. — Šošovica, veľká čistá: K 74.00—82.00. — Kozelné semä: K 24.00—26.00. — Lanové semä: prima K —. — Rasca (kmín): 85.00—87.—. — Mak:

K 82.00—84.—. — Eadnik: K —. — Všetko po 100 kilogr.

Koloniálny tovar: Cukor v klobúkoch K 73.00 do 73.50, kockový K 75.00—75.50, žltý K 73.00—73.50 za 100 kilogr.

Petrolej: Fiumánsky krystalový K 43.75, fiumánsky White-Star (***) K 40.75 za 100 kilogr.

Lekvár: srbský K 24.00—24.50, bosenský K 39.00 do 39.50 za 100 kilogr.

Slivy: bosenské (100 kusové) K 25.00—26.00, srbské (100 kusové) K 26.00—26.50.

Sviňská masť: budapeštianska K 148.00—149.00.

Slanina: vidiecka K 000.00—000.00, mestská 4 kusová K 112.00—113.00 za 100 kilogr.

Špiritus: Rafinovaný odanený vo veľkom K 146.50 do 147.50. Denaturalisovaný, ku priemyselným účelom jeden barill 42.50—43.50.

Vajcia: prima uhorské K 110—114, podlejšie K 108 do 110 jedna kystňa, obsahujúca 1440 kusov vajec, vo veľkom.

Maslo: k čaju K 2.20—2.40, k vareniu K 1.50—1.80, syr 22—25 h., všetko v kilogramoch vo veľkom.

Drúbež (hydina) živá. Husy k pečeniu K 1.50 do 1.70 za kilogram; kurence k smaženiu K 2.40—3.00, kurence k pečeniu K 3.00—3.50, sliepky na polievku K 4.00—4.50 za jeden pár.

Poranenie

jakéhohoľvek druhu nutno je chrániť pred zanečistením,

ponevác týmto z najmenšieho poranenia môže sa vyvinuť rana ľahko zahojiteľná a nebezpečná. Osvedčeným a dobrým prostriedkom ku chráneniu rán je od 40 rokov známa zmlákujúca a vylázná masť, takzvaná **Pražská domáca masť**, ktorá chráni rany, zánet i boľavosti mierni a javí chladivý účinok a tým ku zaceleniu a hojeniu rán prispieva.

Objednávky vybavuju sa obratom posty.

1 krabica (láhev) 40 halierov. Pri vopred zaslaní 3 K. 16 hal. zasielajú sa 4 krabice, alebo za 4 kor. 60 hal. 6 krabic franko na všetky stanice Rakúsko-Uhorska.

VYSTRAHA! Všetky čiastky obalu opatrené sú ochrannou známkou.

Hlavný sklad

B. FRAGNER, cis. a kr. dvorný dodavateľ
lekárňa „U čierneho orla“
v Prahe, Malá Strana 203. roh Nerudovej ulice.

Sklady v lekárnach celého Rakúska

— Hlavný sklad u Jozefa Töröka v Budapešti. —

Pri objednávkách na naše
ohlasy, prosíme odvolávať
sa vždy na náš časopis.

Tento obrázok ukazuje tu flaštičku vítečného Elsa-Fluidu od Fellerera. Fellerov Elsa-Fluid dľa mienky viac než stotisíc ľudí uznaný je ako najlepší liek proti pakostnici, ľaruke, pichaniu, klanju, boleniu nôh, rúk, hlavy a zubov, proti zdreveneniu údov, boleniu krížov, a proti iným bolesťam nervov, ako aj proti vvtknutiam, influenzi, migrénu atď. Zastavuje slabosti, trasenie a horúčné nemoce, zvlášte pôsobí aj pri zastaralých chorobách. 12 malých alebo 6 dupovaných flaštičiek franko 5 korún. K dobremu chorých treba ešte pripomenúť veľmi schvalované Fellerové Elsa piľulky k prehnútiu ktoré s veľmi dobrým výledkom užívajú na žalúdok trpiaci, pri zahe, nechuti k jedeniu, naklonení k vracaniu, kyslom nevljemnom grgani, zdut. neporiadnej stolici a zomtrávení a pri zlatej ži. — 6 škatuliek franko 4 koruny. Výlučný dorabateľ oboch liekov je: V. Eugen Feller, lekárnik Stubica, Centrale 18. číslo stol. Zahreb. Hlavný sklad v Budapešti: lekárnik Jozef Török, Kilyarčica 12.

LÁMKU, pakostnicu, reumanajbezpečnej bieči Ľadový lieh. Jedna flaška kor. 1.20. Szémann lekárnik, Hatvan.

Pozrite moje tlsté lica, lica...
a som malý chlapec predsa,
to len - ktorá duša by sa naxdala:
„Kathreinerova Kneipp-sládová
káva“ živila!

Opravdová je
len v originálnych
balíkoch s menom
Kathreiner.

Tá silná bôbková
káva nemá sa piť
bez nemišania!

**Kathreinerova Kneipp
sládová káva**
sa jedine dokázala
za najlepší dôdavok,
ktorý ľahko
stravuje,
posilňuje a
zdravou
čini krv.

Deti
sa majú len na
Kathreinerovú
navykať.

Nekupujte hodiny.

Kým nevedíte náš cenník. Do-
stanete za:

1.50
zl.

3.50
zl.

Nikkel Roskopf hodinky	1.50
Goldin Roskopf	2.-
Strieborné Roskopf hodinky	3.-
S dvojím pokryvkou	5.-
S 3. striebornou pokryvkou	5.-
hodinky	5.-
Tenké ocelové hodinky	3.50
Americké zlatodubl. hodinky	5.-
Pôvodné Roskopf patenthod.	3.50
Pôvodné «Omega»	9.50
Strieborná panciel retiazka	1.-
14 karat. zlaté hodinky	8.50
14 karat. zlatá retiazka	10.-
14 karat. zlatý prstienok	2.-
Pendlové hodiny	2.80
So zvukom vážových zvonov	4.50
S muzikou	6.-
Kukučkové hodiny	2.50
Kuchynské hodiny	1.20
Budíč hodiny	1.20
Budíč v noci so svetlom	1.50
S dvojím zvonom	1.75
Najnovšie budíč hodiny so zvukom vážové, ho zvana s býucim strojom.	2.50

Troch rokov záruka na písme
za veci nezodpovedné vráti sa
peňaze. Rozposielanie s pošto-
vou dobierkou.

Mikša Böhnel
hodinár

Viedeň, IV., Margarethen
strasse 27. (vlastný dom).
Treba pýtať s 2000 obrázkami
opatrený cenník franko a zdarma

Lacné české perie.

5 kilo nové
tmavé driapané
9 kor. 60 hal.,
lepšie 12 kor.
Biele mäkké,
jak páper 18
kor.—24 kor.
Biele ako snah
mäkké ak páper, driapané 30
kor. 36 kor. Rozposielanie s
dobierkou franco; zamenenie a
nazpät prijati je pod touti vnim-
kou dovolenejšti sa poštové
útraty vynahrada. Benedikt
Sachsel, Lobes 135 (pošta
Pilsen Čechy.)

Oznamení prijíma
administracia

„Krestan“

■ ■ Budapest, ■ ■

Szentkirályi-u. 28.

!!! S 16 prvými vyznačeniami !!!

Ludvik Kállai motor dielňa

Budapest, VI., Gyár-u. 5.

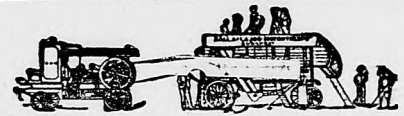
Odporuča pri uplnej záruke

benzin-motore ku mlynom a iným priemyselným
podnikom, takžež

elektrické benzinlokomobil stroje ku mlatbe

s dvojím vystrojením ku čisteniu.

!! Úplná záruka za viborné mlatenie !!

!!! Jedina novota !!!

!! Najjednoduchší a najdokonalejší mlátebný stroj prítomnosti !!

Bez strojníka ľahko k vedeniu bár ktorým gazdom aj medzi
domami slamou krytými. Cieľom rozšírenia týchto najnovších
strojov vymieňajú sa staršie parostroje.

Osobitná trieda pre stroje poľného hospodárstva ako:
parostroje, mlyny, rajtare, stroje k mlateniu a ku siatim a.

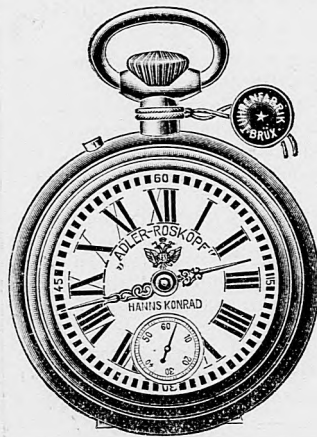
O nedostyžiteľnej zvláštnosti týchto strojov pogaáva
zpravy: P. baron Jozef Kemény, Maros-Németi (Sedmo-
kradsko). P. Tóth Péterbagi, Csantavér (Stol. Bács.)

Cennik na žiadosť zdarma a franko

Zaznačené „Orel Roskopf“ hodiny.

Tieto jedine u mň sú k dostaniu a viných obchodoch predávať
sa nesmju. Potrebovať ich môžu zvlášte úradníci, žandári,
hospodári, financí, železničiarí a vobec všetci čo potrebujú dobre
a presne chodiace hodiny.

7 korun

Fajné povodné «Orel Ros-
kopf» anker remontoir ho-
diny, s anker strojom chodia-
com na pozlacených anti-
magnetom chránených ka-
meňoch, opravde email čis-
likom, pevnou olovenou
ochrannou znamkou, v pevnej
obálke s pozlacenými rúč-
kami presne vyprobované
K 7.—. Tiežto s rúčkami
sekund K 8.—. S dvojou
pokryvkou bez ručiek sekund
K 10.50. S dvojou pokryvkou
a s rúčkami sekund K 11.50.
Opravde strieborne v obálke
bez ručiek sekund K 12.—.
Opravde strieborné s dvojou
pokryvkou bez ručiek sekund
K 17.—. Opravde strieborné
v tobojke, s dvojou pokryv-
kou a s rúčkami sekund K
18.—. Za každé hodiny
3 rokov záruka na písme.
Rozposiela s poštovou do-
bievkou alebo pri poprednom
doposlani peňazi.

Ján Konrad prvá dielňa hodin Brůx
č 1191. (Čechy).

úradne prisahaný šacovník, vyznačený c. k. ríšskym orlom, zla-
tými a striebornými medailami výstavy. Založený podnik 1887
vyvažá do všetkých krajov sveta. Cenník 3000 strán 300 obrázi-
mi na žiadosť posielam zdarma a franko.

Dr. FLESCH-a lieh proti lámke

jedine istý liek proti reume, lámke, boleniu rúk, nôh
Účinkuje podivne chytró a istotne. K dostaniu: v

Dr. FLESCH-a lekárni ku KORUNE Győr (Ráb) Baross-u. 26.

1/2 decilitrová flaška na prábu 2 kor.; proti zastaralej
nemoci veľká flaška pre «rodinu» 5 kor. 3 malé, alebo
2 veľké flašky pre «rodinu» posielajú sa franko.